

Thema	“Eisen” aan de overheid	Wat heeft de overheid gedaan?	Beoordeling
Doelstellingen	Nederland richt zich op maximale opwarming van 1,5 graad; dat betekent voor EU landen netto nul broeikasgassen in 2050, en 55% reductie t.o.v. 1990 in 2030 en netto nul CO2 uitstoot niet later dan 2040	De ontwerp Klimaatwet bevat een doel van 95% reductie in 2050 en een tussendoel van 49% in 2030. Nederland pleit in EU voor 55% reductie in 2030 en steunt het doel van netto nul broeikasgasuitstoot in 2050. Met het Green Deal voorstel van de Europese Commissie en het accorderen van de netto nul doelstelling in 2050 door de Europese Raad is de kans aanzienlijk groter geworden dat Nederland meer zal moeten doen dan de 49% reductie die nu in de Klimaatwet is opgenomen.. Er is geen apart CO2 doel vastgesteld.	
Doelstellingen	Het Urgenda vonnis om in 2020 25% reductie van broeikasgas te realiseren tov 1990 wordt nageleefd.	De kans dat dit doel wordt gerealiseerd is uiterst klein. Het PBL geeft aan dat met het huidige beleid eind 2020 een reductie van 20-21% te verwachten is.	
Elektriciteit/ kolen	Uitstootnormen voor fossiele elektriciteitscentrales invoeren die geleidelijk naar nul gaan	Er is door het parlement inmiddels een wet aangenomen die de stook van kolen uiterlijk per 2030 verbiedt in 4 overgebleven kolencentrales. De Hemwegcentrale is per eind december 2019 al gesloten en in de overige centrales wordt deels biomassa bijgestookt, die aan de duurzaamheidseisen van de overheid voldoet en waarmee de uitstoot omlaag gaat. Voor gascentrales zijn tot 2030 geen maatregelen voorzien.	
Elektriciteit/ duurzaam	Krachtig beleid voeren voor de uitbreiding van zon- en windenergie, gericht op 100% CO2-vrije energie	In het Klimaatakkoord is voorzien dat er een grote uitbreiding van wind op zee gaat plaatsvinden en een verdere uitbreiding van zonnepanelen en wind op land. Bovendien komt er een minimum CO2 prijs voor de energiesector. Echter, de capaciteit van zon en wind op land loopt achter op de plannen door maatschappelijke weerstand en de grote uitbreiding richting 2030 die is voorzien dreigt daardoor niet te worden gehaald. Als de plannen wel worden gehaald, dan zal dit naar verwachting leiden tot een aandeel duurzaam in de elektriciteitsvoorziening in 2030 van ca 75%. Voor na 2030 is verdere uitbouw richting een CO2 vrije elektriciteitsopwekking voorzien.	
Gebouwde omgeving	Zorgen dat alle huizen en kantoren zonder aardgas in hun energiebehoefte gaan voorzien	In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat uiterlijk in 2050 alle gebouwen aardgasvrij zullen zijn. Per 2030 moeten 1,5 miljoen woningen van het gas af zijn via een wijkenaanpak, onder regie van gemeenten. Nieuwe woningen zullen per 2021 geen gasaansluiting meer krijgen en voor een flink aantal woningen zal dat al eerder het geval zijn. Energiebesparing bij kantoren moet 1 Mton CO2/jr besparen. Er zijn echter signalen van gemeenten, dat zij niet in staat zijn op tijd de benodigde plannen te ontwikkelen om het afgesproken tempo te halen.	
Industrie	De CO2 uitstoot van energiebedrijven wordt afgebouwd door ambitieuze energiebesparing en innovatie	In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de uitstoot van de industrie met 14,3 Mt/jr daalt tot aan 2030. Als extra instrument is een CO2 belasting aangekondigd over de uitstoot boven de afgesproken grens en een verhoging van de bijdrage aan het SDE fonds, maar de uitwerking is nog niet duidelijk. Innovatie wordt financieel gesteund.	
Personenverkeer	Het gebruik van elektrische auto's en openbaar vervoer wordt aantrekkelijker gemaakt dan het gebruik van fossiele brandstofauto's	In het Klimaatakkoord is afgesproken de aanschaf van elektrische auto's tot een bepaalde aankoop prijs (beperkt) te subsidiëren en fiscaal aantrekkelijk te maken tot 2025, maar elektrische auto's zijn daarmee nog niet aantrekkelijker dan fossiele auto's. Na 2025 wordt overwogen een systeem van rekening rijden in te voeren, waarvan de details nog niet bekend zijn. Openbaar vervoer en de fiets worden gestimuleerd via regionale mobiliteitsplannen en vrijwillige acties van bedrijven. De ontwikkeling van het verkeer blijkt tot meer uitstoot te leiden	

		dan in 2017 was voorzien. De aangekondigde snelheidsbeperking om de stikstofuitstoot te verminderen kan een reductie van ca 1 MtonCO2 per jaar opleveren, mits die limiet ook wordt gehandhaafd.	
Vrachtverkeer , scheepvaart en luchtvaart	Elektrisch vrachtvervoer gestimuleerd. De belastingvrijstelling op vliegtuigkerosine en BTW op vliegtickets wordt afgeschaft en de groei van de luchtvaart wordt gestopt. Duurzame biobrandstoffen worden geleidelijk verplicht gesteld voor vluchten vanuit Nederland en voor schepen die Nederland aandoen.	Hierover zijn geen afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord	
Landbouw	Er komen verplichtingen om de uitstoot van de glastuinbouw tot nul terug te brengen. De veestapel wordt fors gereduceerd en veenweidegebieden worden uit productie genomen. Er wordt een verschuiving van dierlijke naar plantaardige eiwitvoorziening op gang gebracht.	Het Klimaatakkoord bevat een veelheid aan vrijwillige afspraken op het gebied van energiebesparing in de glastuinbouw, technische maatregelen voor uitstootvermindering van veehouderijen, experimenten met vernatting in veenweidegebieden, vermindering van ontbossing in natuurgebieden en extra bosaanleg, tegengaan van voedselverspilling en een beperkte uitkoop van varkensbedrijven in congestiegebieden. Er is bijna 1 miljard euro aan overheidsbijdragen gereserveerd voor de uitvoering. Dit moet een reductie in 2030 opleveren van ca 5 Mton/jr, hoger dan aanvankelijk de bedoeling was, maar leidt niet tot een fundamentele verandering in de landbouw die nodig is. In verband met de noodzaak de stikstofemissies te verminderen is het niet onwaarschijnlijk dat er verdere maatregelen worden genomen om boerenbedrijven uit te kopen, wat de veestapel kan verminderen.	
Algemeen	Er wordt een uitgebreide voorlichtingscampagne opgezet om de bevolking te overtuigen van de ernst van het klimaatprobleem en de noodzaak dat ambitieus aan te pakken.	Er is een voorlichtingscampagne "Iedereen doet wat" opgezet, maar die gaat niet in op de ernst van het probleem en suggereert zelfs dat het probleem met hele kleine vrijwillige stapjes op te lossen is, wat contraproductief is.	
Algemeen	Er wordt een extra pakket maatregelen ontwikkeld om tegenvallers in de beoogde reducties te kunnen opvangen.	Hierin is niet voorzien in het Klimaatakkoord. Het borgingsmechanisme moet er na evaluatie elke 5 jaar voor zorgen dat tegenvallers worden opgevangen. Ook PBL beveelt in de Policy Briefing van 1 november 2019 aan een pakket extra maatregelen te ontwikkelen.	